

Бизнес профил област Хасково

Регионалната интеграция
прави градовете по-силни

МАРИЦА

Deliverable 3.2.1. Development of Haskovo
Region Business Passport

Regional Municipalities Association "Maritza"

The Project is co-funded by the European
Regional Development Fund (ERDF) and by
national funds of the countries participating
in the Cooperation Programme Interreg V-A
"Greece-Bulgaria 2014-2020".

www.greece-bulgaria.eu

Interreg
Greece-Bulgaria
GR-BG BUSINESS PASSPORT

European Regional Development Fund

Interreg

Greece-Bulgaria

GR-BG BUSINESS PASSPORT

European Regional Development Fund

„Този документ е създаден в рамките на проект „Greek Bulgarian Business Partnership by Assistance, Services, Solutions to Promote Open Regions Team“ в превод: „Българо-гръцко партньорство чрез подкрепа, услуги и решения за насърчаване на открит регионален екип“, с акроним „GR-BG BUSINESS PASSPORT“, финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № В6.3а.07/13.04.2021.

Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“.

Съдържанието на документа е изцяло отговорност на PCO „Марица“ и по никакъв начин не може да бъде възприето, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.“

Съдържание

Защо в област Хасково?	2
Бизнес профил на област Хасково	3
Икономика.....	4
Селско стопанство.....	6
Туризъм в област Хасково	9
Комунални услуги	11
Здравеопазване в област Хасково	11
Образование.....	15
Социално подпомагане	18

Защо в област Хасково?

Локация - Благоприятен фактор за региона е наличието на граница с две държави – Гърция и Турция. Два ключови транс-континентални пътя пресичат територията на областта. Първият свързва Западна и Централна Европа с Истанбул и Азия, а вторият – Северна Европа със Средиземноморието. Разстоянието от град Хасково до границата с Гърция е 70 км, до Турция - 80 км., а до столицата София – 230 км. Област Хасково се характеризира като цяло с мек климат, красива и чиста природа, и разнообразна флора и фауна. Релефът в областта е твърде разнообразен. Северната и централната част на региона е заета от Горнотракийската низина, а на юг обширни територии от областта са заети от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина.

Общините в област Хасково целят устойчиво развитие чрез изграждане на силни връзки помежду си в контекста на региона. Те използват съвместни икономически подходи и подходи за планиране, при които отговорността е балансирана с благосъстоянието на региона като цяло. Тези общини работят за изграждане на общи системи в техния регион: инфраструктура, природни ресурси, отпадъци, както и културно и социално поведение. С нарастващите местни, регионални и национални предизвикателства общините търсят начини да обединяват ресурсите си, с цел намаляване въздействието върху околната среда и увеличаване устойчивостта на кризи.

За да засилят взаимноизгодното развитие на общините и областта за по-широките цели на устойчивостта, общинските ръководства използват няколко групи подходи:

Декларирана готовност за диалог и взаимодействие между гражданското общество и политиците, като се обръща голямо внимание на включването на различни мнения и знания, натрупани от опит. Това, според плановете на общините, ще се осъществи чрез:

- ✓ съвместни обучения и обмен на опит и знания;
- ✓ партньорство с много заинтересовани страни – политиката се отнася до подходи към местно управление, които позволяват трансформации, свързани с устойчивото развитие чрез свързване на многосекторни мрежи с местни лица и организации;
- ✓ събиране на данни - обменът на цифрови данни, свързани с транспорта, енергетиката или други сфери, обещава да повиши ефективността, да намали отпадъците, да предостави повече информация, да подобри вземането на решения и да позволи актуализации в реално време както за гражданите, така и за региона.
- ✓ пътища и сценарии - може да се приложи към разнообразна гама от теми, от плановете за действие в областта на климата, до сценарии за мобилност и концепции за икономическо развитие.

Подкрепа за иновативните процеси на управление, които позволяват ефективно и овластено участие на всички заинтересовани страни, например чрез:

- ✓ фокусиране върху приобщаването в процесите на вземане на решения и политики. Различни участници се събират по различни и оригинални начини, за да включат множество гледни точки в усилията за устойчиво развитие;

- ✓ процесите на управление и участие, насочени към градска устойчивост, които наблягат на предвиждането на бъдещето на общините, основно въз основа на съвместното „производство“ на знания чрез иновативни, разнообразни и стратегически партньорства;
- ✓ въвеждане на процес на вземане на решения, чрез който гражданите обсъждат и преговарят за разпределението на публичните ресурси

Създаване на условия така, че инициативите и политиките, които оформят територията да доведат до интегрирано проектиране, изпълнение, наблюдение, оценка и адаптиране на интервенциите. Конкретни решения, които се предлагат в рамките на този подход са:

- ✓ решения, базирани на природата, които включват заинтересовани страни, с цел устойчиво развитие на територията;
- ✓ разработване на инструменти и процеси за управление за включване на разнообразна група от заинтересовани страни при изпълнение на стратегиите за смекчаване и адаптиране на климата;
- ✓ Регенерирането на неизползваните земи в общините се фокусира върху устойчиво, социално и икономически изгодно съживяването им.

Плановете, изготвени на общинско ниво в област Хасково, създават цялостна визия за промяна, която включва и интегрира стремежи от регионално ниво до местно и общностно ниво, е от решаващо значение за постигането на по-голяма устойчивост в региона. Обединявайки си усилията, общините стават взаимозависими и интегрирани членове на региона и по този начин координират политики и взимат ефективни решения за постигане на добро управление в различни мащаби. Регионалното мислене носи по-дълбок капацитет за планиране, който нарушава статуквото, особено по отношение на вземането на решения за инвестиции и разпределението на потоците от ресурси.

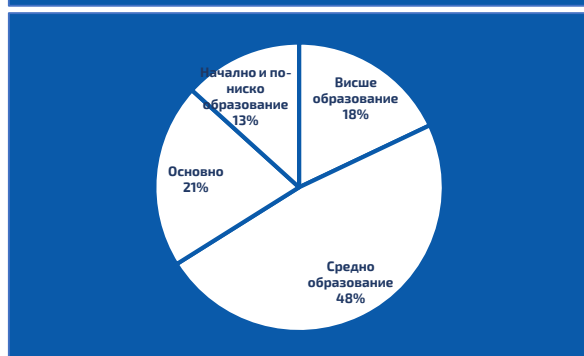
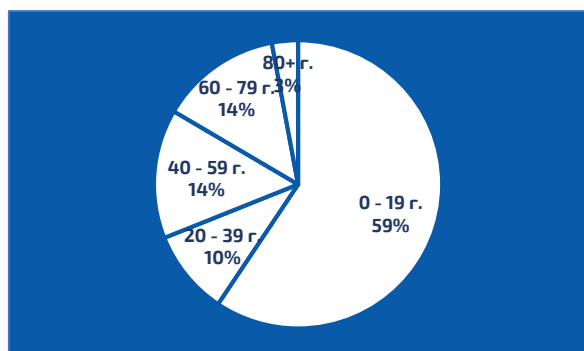
Бизнес профил на област Хасково

Област Хасково е разположена в централната част на Южна България и се простира на 5 543 кв. км. или 5% от територията на Република България. Областта включва 261 населени места, групирани в 11 общини – Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово.

Според данни от проведеното 18-о преброяване на населението и жилищния фонд в страната, населението на област Хасково към 7 септември 2021 г. е 211 565 души, което представлява 3,3 % от населението на страната.

Към 7 септември 2021 г. икономически активното население на областта е 86 435 души (40.9% от населението на областта.). Делът на населението в градовете е 72.3% .

Коефициентът на заетост за област Хасково е 56.1%. Коефициентът на безработица в областта е 13.6% при общо за страната 10.1%.

Към 7 септември 2021 г. броят на лицата с висше образование в област Хасково е 35 670, или с висше образование са 17.9% от населението на възраст 7 и повече години, 89 952 лица в областта са със завършена най-висока степен средно образование със средно образование, а делът на лицата на 7 и повече години с начално и по-ниско образование в област Хасково е 13.4%.

Област Хасково е на последно място по БВП на човек от населението в Южен Централен район, като през 2020 г. той е едва 9 100 лв./човек от населението, като за страната е 17 299 лв./човек от населението. По този

показател област Хасково е на 25-то място, като след нея са областите Видин, Сливен и Силистра. По брутна добавена стойност областта се нарежда на 13 място в страната и на 3-то място в Южен Централен район с 1,771 млн. лв.

Според ТСБ – Юг, средната месечна работна заплата през четвъртото тримесечие на 2022 г. е 1 266 лв., като за страната тя е 1 879 лв. Това подрежда областта на 24-то място в страната.

Безработица: Към 2020 г. Коефициент на безработица в региона 1.6 %, за страната - 5.3

Икономика

Според данните на НСИ за 2019 г. доминиращо значение за областната икономика има търговията на едро и дребно (5 281 предприятия; нетни приходи от продажби – 1 584 706 хил. лв.), следвана от преработващата промишленост (1 345 предприятия; нетни приходи от продажби - 1 190 602 хил. лв.). Следват: транспорт (776 предприятия; нетни приходи от продажби – 344 380 хил. лв.); Селско, горско и рибно стопанство (743 предприятия; нетни приходи от продажби – 288 391хил. лв.); Култура, спорт и развлечения (143 предприятия; нетни приходи от продажби – 278 861хил. лв.); Строителство (390 предприятия; нетни приходи от продажби – 179 398 хил. лв.). Хотелиерството и ресторантьорството е на 9-то място по нетни приходи от продажби (822 предприятия; нетни приходи от продажби – 73 577хил. лв.)

Област/Община	Икономически дейности (A21)	Предприятия	Нетни приходи от продажби	ДМА
ОБЛАСТ ХАСКОВО	ОБЩО:	12,080	4,245,694	1,592,877
ОБЛАСТ ХАСКОВО	G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	5,281	1,584,706	187,483
ОБЛАСТ ХАСКОВО	C ПЕРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	1,345	1,190,602	473,251

ОБЛАСТ ХАСКОВО	H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	776	344,380	82,489
ОБЛАСТ ХАСКОВО	A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	743	288,391	331,499
ОБЛАСТ ХАСКОВО	R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	143	278,861	19,185
ОБЛАСТ ХАСКОВО	F СТРОИТЕЛСТВО	390	179,398	62,304
ОБЛАСТ ХАСКОВО	D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	91	81,531	167,095
ОБЛАСТ ХАСКОВО	Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	343	74,597	38,680
ОБЛАСТ ХАСКОВО	I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	822	73,577	87,839
ОБЛАСТ ХАСКОВО	M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	742	34,214	13,158
ОБЛАСТ ХАСКОВО	E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	23	33,590	5,664
ОБЛАСТ ХАСКОВО	J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	115	25,535	15,483
ОБЛАСТ ХАСКОВО	N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	172	25,416	8,250
ОБЛАСТ ХАСКОВО	L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	381	16,008	97,374
ОБЛАСТ ХАСКОВО	S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	650	11,651	2,197
ОБЛАСТ ХАСКОВО	P ОБРАЗОВАНИЕ	51	1,737	364
ОБЛАСТ ХАСКОВО	V ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	12	1,500	562

По среден списъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през 2019 г. НСИ подрежда на първо място преработващата промишленост с 15 354. Следват: Търговията – 8 947; Образованието -4 288; Транспорта – 3 772. На последно място е добивната промишленост – 37.

Сектор	Общо
Преработваща промишленост	15354
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	8947
Образование	4288
Транспорт, складиране и пощи	3772
Хуманно здравеопазване и социална работа	3123
Селско, горско и рибно стопанство	2895
Държавно управление	2781
Хотелиерство и ресторантьорство	2412
Строителство	2205
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1415
Култура, спорт и развлечения	1317
Административни и спомагателни дейности	1283
Професионални дейности и научни изследвания	660
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	641
Други дейности	575
Финансови и застрахователни дейности	528
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	401
Операции с недвижими имоти	236
Добивна промишленост	37

В област Хасково традиционно са развити, винопроизводство, производството на храни и напитки, шивашка и текстилна индустрия, строителство и машиностроене за хранително-вкусовата промишленост, химическа промишленост.

Важни фактори за развитие на местната икономика се явяват наличието на добри природни дадености, както и стратегическото местоположение на областта като цяло.

Селско стопанство

Селското стопанство е един от развитите отрасли за област Хасково. В областта съществуват изключително благоприятни почвено-климатични условия за развитие на растениевъдството. Умерено-средиземноморският климат, в съчетание с обилните водни ресурси в региона са важни предпоставки за отглеждането на голямо разнообразие от селскостопански култури. Област Хасково е известна с производството на дини, пъпеши, с отличното си грозде, домати, краставици и много други плодове и зеленчуци. Приоритет в развитието на растениевъдството се явява засаждането и презасаждането с млади лозови масиви, увеличаване на площите, засети с трайни насаждения и създаване на разсадници за сертифицирани видове.

По приходи от дейността през 2019 г., селското, горско и рибно стопанство се подрежда на трето място в област Хасково с приход 407 614 хил. лв. Селското стопанство е водещ отрасъл за общините: Маджарово, Минерални бани, Стамболово и Тополовград.

Животновъдството в Хасковска област е концентрирано в частния сектор и се характеризира с висок относителен дял на дребните стопанства. В равнинните райони на областта се отглеждат говеда, свине и птици, а в полупланинските райони – овце и кози. Перспективите пред животновъдството в региона са свързани с уедряване на стопанствата за животни, за да се увеличи продуктивността и да се използва оптимално финансирането по международни програми. Според доклад за дейността на ОД „Земеделие“ през 2020 г. най-много в областта са се отглеждали птици (407 158 бр.), следват – свине (151 160 бр.); овце (67 821 бр.); говеда и биволи (41 172 бр.)

Област Хасково има потенциал по отношение развитието на лозаро-винарския бранш. Областта е известна от край време с отличното си грозде и висококачественото вино, което се произвежда от него. Следи от винопроизводство има още от времето на траките, в т.н „шарапани“ – винарски камъни край с. Минерални бани. Днес всички винарски мощности на територията на областта са специализирани в производството на висококачествени вина, които намират добра реализация на международния пазар. В резултат от съчетаването на благоприятните климатични условия и нарасналите технологични умения на местните винари, в региона са се утвърдили вината Димят, Мерло, Памид, Шардоне, Сира, Каберне Совиньон, Тамянка, Мавруд, Рубин, Траминер, Розе със защитено наименование за произход Хасково, Любимец, Ивайловград и Стамболово, както и деклариран географски регион, които със своя блясък, благороден букет, мек и хармоничен вкус оставят трайни впечатления у всички ценители на елитни вина. Важен показател за просперитета на винарството в последните години е създаването на много нови винарни, съоръжени с най-съвременна техника - линии за прием и преработка на грозде, винификатори за бели и червени вина с контролиране на ферментационните процеси, виниматици, високотехнологични и напълно автоматизирани бутилиращи линии. Изключително положителна тенденция е, че като част от стратегията си винарските компании залагат на засаждането на собствени млади лозя с класическите сортове Мерло и Каберне Совиньон, а също така и на ценни български сортове. През 2020 г., според Доклад за дейността на ОД „Земеделие“, засадените площи с винени лозя са били 61 269 дка, а с десертни лозя – 5 624 дка.

За развитието на селското стопанство благоприятстват климатичните дадености в региона.

Средно месечните температури в °С, за област Хасково са както следва:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	0.2	2.6	6.2	12.3	17.2	21	23.6	23.4	19.1	13.4	8.1	3
Димитровград	0.1	2.8	6.4	12	17.4	21.2	23.8	23.6	19.3	13.2	8.1	2.8
Свиленград	1.1	3.7	7	12.8	17.8	21.7	24.5	24.1	19.7	13.9	8.9	3.8
Харманли	0.3	3	6.5	12.4	17.2	21.1	23.8	23.7	19.5	13.5	8.3	3.1
Любимец	0.7	3.4	6.8	12.6	17.5	21.4	24.4	23.9	19.6	13.7	8.6	3.4
Ивайловград	1.4	3.6	6.4	12.1	16.9	20.5	23.5	23.5	19.2	13.9	8.9	4.1

Средномесечните максимални стойности в °С:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	4.6	7.5	11.9	18.7	23.8	27.6	30.5	30.8	26.7	20.1	13	7
Димитровград	4.1	7.2	11.9	18.6	23.7	27.8	30.7	30.8	26.5	19.9	12.9	6.6
Свиленград	5.4	8.6	12.7	19.2	24.4	28.9	31.8	32	27.4	20.6	13.9	8
Харманли	4.4	7.5	12	18.9	24	28.1	30.9	31.2	26.9	20.3	12.9	6.8
Ивайловград	5	7.6	11.1	17.4	22.5	26.5	29.4	29.2	25	18.9	12.9	7.4

Средномесечните минимални стойности в °С:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Хасково	-3.7	-1.6	1.2	6	10.7	14.2	16.2	15.8	12.2	7.8	4	-0.7
Димитровград	-4.1	-1.9	0.8	6.2	10.5	14.1	16	15.6	11.7	7.3	3.7	-0.7
Свиленград	-2.6	-0.8	1.5	6.4	10.9	14.6	16.3	15.8	11.9	8.1	4.6	0.5
Харманли	-3.5	-1.2	1.5	5.8	10.3	14	15.9	15.5	11.8	7.2	4.1	-0.3
Ивайловград	-1.9	-0.2	1.8	6.6	11.1	14.9	16.8	17	13.2	9	5.1	1

От данни на НИМХ става ясно, че първата и последна слана в региона са както следва:

За района на:	Последна средна слана	Най-късно	Първа средна слана	Най-рано
Хасково	12.04	7.05	21.10	28.09
Свиленград	7.04	10.05	7.11	30.09
Харманли	7.04	7.05	23.10	26.09
Симеоновград	29.03	20.05	4.11	20.09
Ивайловград	2.04	7.05	15.11	4.10

Годишният ход на валежите в региона по сезони в л/кв.м е:

	Зима	Пролет	Лято	Есен	Годишно
Димитровград	150	158	148	150	606
Хасково	186	174	146	162	668
Харманли	154	140	130	152	576
Свиленград	178	145	120	153	596

Ивайловград	230	178	118	185	711
Любимец	156	140	116	146	558

Освен от винопроизводството, хранително-вкусовата промишленост на територията на областта е представена от хлебопроизводство и сладкарство, месопереработвателна промишленост, млекопереработвателна и консервна промишленост. В областта на хлебопроизводството и сладкарството в област Хасково работят множество частни фирми, хлебопекарни и сладкарски цехове, със сравнително модерно технологично оборудване, които произвеждат разнообразна по асортимент продукция. Същото е положението и с фирмите за месо и млекопереработка. В региона съществуват множество малки цехове за преработка на месо и месни продукти, мандри за производство на сирене, кашкавал и масло, оборудвани със съвременна техника и произвеждащи продукция с висок капацитет и качество, отговарящо на съвременните международни изисквания.

Характеризирайки като цяло областната икономика и приоритетите за развитие на промишлеността в област Хасково е необходимо да се подчертае, че те са свързани с утвърждаването на региона като един от основните центрове в страната по отношение на машиностроенето за хранително-вкусовата промишленост; съхраняване на традициите в сферата на текстилната и шивашката промишленост; обособяване на областта като един от водещите винарски райони в страната.

Област Хасково и в частност община Хасково е един от основните центрове на българското машиностроене за хранително-вкусова промишленост. Запазва се специализацията на областния град в сферата на производството на технологични линии и машини за хранително-вкусовата промишленост, отоплителни и битови уреди, технологични линии за производство на месни, млечни продукти и винопроизводство.

В област Хасково са развити отраслите шивашка и трикотажна промишленост, където функционират както големи дружества, така и множество малки и средни предприятия, разположени сравнително равномерно из цялата област.

По приходи от дейността, икономическите дейности в област Хасково се подреждат както следва:

	Икономически дейности (A21)	Предприятия /бр./	Приходи от дейността /хил. лв./
1	G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	5,281	1,619,573
2	C ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	1,345	1,247,207
3	A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	743	407,614
4	H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	776	379,567
5	R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	143	287,618
6	F СТРОИТЕЛСТВО	390	199,877
7	D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	91	96,947
8	Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	343	81,317
9	I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	822	78,872
10	M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	742	37,419
11	E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	23	36,809
12	L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	381	31,710
13	N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	172	29,952
14	J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪБЩЕНИЯ	115	27,109

15	С ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	650	12,047
16	Р ОБРАЗОВАНИЕ	51	2,047
17	В ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	12	1,757

Търговията е водещ сектор за общините: Ивайловград (приходи от дейността – 20 663 хил. лв.), Любимец (приходи от дейността – 43 397 хил. лв.), Симеоновград (приходи от дейността – 10 941 хил. лв.), Харманли (приходи от дейността – 194 821 хил. лв.) и Хасково (приходи от дейността – 803 025 хил. лв.).

В община Свиленград водещ сектор е: „Култура, спорт и развлечения“, в който са обединени групите Организиране на хазартни игри, Спортни и други дейности, свързани с развлечения и отдых и Други дейности в областта на културата. Приходите от тази дейност в община Свиленград през 2019 г. са 239 552 хил. лв.

За община Димитровград водещ сектор през 2019 г. се явява преработващата промишленост, с приходи от дейността – 464 492 хил. лв. Следват търговията (приходи от дейността – 376 353 хил. лв.) и селското, горско и рибно стопанство (приходи от дейността – 155 062 хил. лв.).

За областния център, както беше споменато водещ сектор е търговията, следват секторите: преработващата промишленост, с приходи от дейността – 591 423 хил. лв., транспорт – 187 870 хил. лв., Строителство – 153 007 хил. лв. и селското стопанство – 79 212 хил. лв.

Туризмът в област Хасково

Туристическият потенциал в област Хасково е по-ограничен в сравнение с други области. Добра предпоставка за неговото развитие е богатото културно-историческо наследство на региона: архитектурно-строителни паметници от античността и средновековието, археологически ценности, паметници от епохата на Възраждането (крепости, манастири, стари църкви и къщи), исторически места и музеи. През 2000 г. край с. Александрово, община Хасково е открита гробница от IV в. пр. Хр., един от най-ярките паметници на тракийската култура. Внушителните ѝ размери я нареждат сред най-монументалните гробници по българските земи.

Важен елемент за развитието на туризма е специфичният бит, традиции, обичаи и занаяти на местното население. През последните няколко години в големите градове на областта са построени множество нови луксозни хотели и заведения за обществено хранене. Според НСИ на територията на областта през 2020 г. в 35-те места за настаняване има общо 1 646 легла.

В гр. Хасково през 2003 г. е открит Монумента „Света Богородица“ – най-високата в света статуя на Дева Мария, вписан в книгата „Рекордите на Гинес“ и включена в 100-те национални туристически обекта. На 20 км. от гр. Хасково се намира балнеологичния курорт Минерални бани, чиято минерална вода е уникалната по състав и лечебни свойства /с единствен европейски аналог курорта “Карлови вари”/.

Наред с традиционните форми на масов туризъм (основно екотуризъм, лечебен туризъм и селски туризъм), регионът има потенциал за развитие на някои нови форми на туризъм: специализиран винаро-лозарски туризъм; хоби туризъм (велосипедни спортове, воден туризъм, риболов); транзитен туризъм, обусловен основно от довършването на автомагистрала “Марица”; религиозен туризъм, свързан с

посещение на църкви, свети места и религиозни празници; опознавателен туризъм, на основата на създаване на целеви маршрути и атракции на неразработени до момента места; алтернативен и развлекателен туризъм.

От данните на НСИ се вижда, че за 2020 г. нощувките в местата за настаняване в областта са 86 568 бр. за 37 334 лица. Приходите от нощувки са общо в размер на 3 868 667 лв., от които 1 730 481 лв. или близо 45% са приходи от нощувки на чужди граждани.

ЮЦР	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор към 31.12.2020 хил. евро
Кърджали	256413.9
Пловдив	1990551.6
Пазарджик	431025.2
Хасково	178231.6
Смолян	58046.8

Индикатор за инвестиционния климат в областта са и направените преки чуждестранни инвестиции. Чуждестранните инвестиции през 2020 г. в региона са 178 231,60 хил. евро като за страната те са 26 884 352 хил. евро. По този показател област Хасково се намира в златната среда – 17 място. Сред областите от Южен централен район е на предпоследно място, следвана от област Смолян.

№.	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор към 31.12.2020 хил. евро
	Общо за страната 26 884 352.0
1	София (столица) 13 982 664.2
2	Бургас 2 411 097.0
3	Пловдив 1 990 551.6
4	София 1 559 169.0
5	Варна 1 487 864.7
6	Стара Загора 971 733.8
7	Благоевград 517 670.9
8	Русе 445 185.5
9	Пазарджик 431 025.2
10	Добрич 369 227.0
11	Габрово 347 581.9
12	Плевен 301 702.9
13	Търговище 273 659.2
14	Кърджали 256 413.9
15	Перник 224 253.0
16	Разград 209 728.4
17	Хасково 178 231.6
18	Сливен 159 030.0
19	Ловеч 139 125.1
20	Враца 121 983.8

21	Шумен	118 034.1
22	Велико Търново	92 723.8
23	Видин	79 389.7
24	Смолян	58 046.8
25	Силистра	41 395.7
26	Кюстендил	40 859.1
27	Ямбол	39 677.3
28	Монтана	36 326.8

Комунални услуги

През 2018 г. в област Хасково има изградени и функционират две регионални депа за битови отпадъци – депото за твърди битови отпадъци в землището на с. Гарваново, общ. Хасково и това в гр. Харманли. На депото в землището на с. Гарваново обезвреждат битовите отпадъци общините Хасково, Димитровград и Минерални бани. За депото за ТБО Харманли са определени общините Свиленград, Любимец, Стамболово, Симеоновград и Маджарово.

През 2018 г. са събрани 72 105 т. битови отпадъци от обслужваните населени места. Това прави 314 кг на човек от обслужваното население за 2018 г.

Според данни на НСИ през 2019 г. 99.5% от населението на областта е свързано с обществено водоснабдяване. През същата година 3,7% от населението е подлагано на воден режим. 53,5% от населението в област Хасково е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, 19,1% от населението са свързано с обществена канализация без пречистване. Според данни на НСИ в област Хасково 72,6% от населението са свързани с обществена канализация.

Здравеопазване в област Хасково

От регистъра на Министерството на здравеопазването на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове за 2020 г. е видно, че в област Хасково функционират общо 12 лечебни заведения:

"Многопрофилна болница за активно лечение - Свиленград" ЕООД, гр. Свиленград
отделение – хирургия:

- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение по хемодиализа
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение по клинична патология
- ✓ отделение за продължително лечение по вътрешни и нервни болести
- ✓ медико-диагностична лаборатория

„Многопрофилна болница за активно лечение – Харманли“ ЕООД, гр. Харманли

- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение - Хасково" АД, гр. Хасково

- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - кардиология
- ✓ отделение - педиатрия
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно
- ✓ отделение - неонатология
- ✓ отделение - ортопедия и травматология
- ✓ отделение - очни болести II - ро ниво
- ✓ отделение - ушно-носно-гърлени
- ✓ отделение - урология
- ✓ отделение - инфекциозни болести
- ✓ спешно отделение - спешна медицина
- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - съдебна медицина
- ✓ отделение по клинична патология
- ✓ отделение - трансфузионна хематология
- ✓ отделение по хемодиализа
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение "Св. Екатерина" - Димитровград" ЕООД,
гр. Димитровград

- ✓ отделение - очни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение
- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - детски болести
- ✓ отделение - нервни болести
- ✓ отделение - ортопедия и травматология
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ отделение - обща и клинична патология
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Многопрофилна болница за активно лечение "Хигия"" ООД, гр. Хасково

- ✓ отделение - очни болести
- ✓ отделение - ушно-носно-гърлени болести
- ✓ отделение - хирургия
- ✓ отделение - акушерство и гинекология
- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - анестезиология и интензивно лечение

"Специализирана болница за активно лечение по онкология - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ отделение - медицинска онкология
- ✓ отделение - лъчелечение
- ✓ отделение по хирургия в областта на онкологичните заболявания
- ✓ отделение по гинекология в областта на онкологичните заболявания
- ✓ отделение - обща и клинична патология
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Специализирана болница за активно лечение по вътрешни болести - Тополовград" ЕООД, гр.

Тополовград

- ✓ отделение - вътрешни болести
- ✓ отделение - образна диагностика
- ✓ медико-диагностична лаборатория
- ✓ отделение за долекуване и продължително лечение с терапевтична насоченост

"Специализирана болница за активно лечение на пневмофтизиатрични заболявания - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ пневмо-фтизиатрично отделение
- ✓ медико-диагностична лаборатория

"Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация - Любимец" ЕООД, гр. Любимец

- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ отделение за продължително лечение по нервни болести

"Център за психично здраве - Хасково" ЕООД, гр. Хасково

- ✓ Приемно-консултативно звено
- ✓ Звено за спешна и мобилна психиатрична помощ
- ✓ Звено за активно лечение на лица с тежки психични разстройства
- ✓ Звено за психосоциална рехабилитация, ресоциализация и трудова терапия

Специализирана болница за рехабилитация "Айлин" ЕООД, с. Минерални бани

- ✓ отделение - физикална и рехабилитационна медицина

1096 са общо леглата в лечебните заведения в областта, като над 55% от тях са в областния център – гр. Хасково.

Лечебните заведения за извън болнична помощ в област Хасково са 62, разпределени в общините както следва:

Община	Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Диагностично-консултативни центрове		Медицински центрове		Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории
	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения
Димитровград	9	-	-	-	3	-	6
Ивайловград	1	-	-	-	-	-	1
Любимец	3	-	-	-	-	-	3
Свиленград	6	-	-	-	1	-	5
Харманли	3	8	-	-	2	8	1
Хасково	40	39	2	10	12	29	26

Лекарите в област Хасково са 672-ма, лекарите по дентална медицина са 189-ма, а специалистите по здравни грижи са общо 1135.

Вътрешни болести	24
Кардиолози	44
Пневмология и фтизиатрия	22
Педиатри	44
Хирурзи	42
Ортопедо-травматолози	10
Уролози	6
Инфекционисти	5
Акушергинеколози	41
Офталмолози	28
Оториноларинголози	15
Невролози	42
Психиатри	10
Кожни и венерически болести	8
Рентгенолози	21
Физикална терапия и рехабилитация	16
Лабораторни лекари	18
Общопрактикуващи лекари	120
Други специалности	151
Повече от една специалност	5

Системата за спешна медицинска помощ в област Хасково се състои от: ЦСМП - Хасково (обслужва населението на всичките общини) с разкрити 9 звена:

- ✓ гр. Хасково обслужва населението на общините Хасково, Минерални бани и Стамболово;
- ✓ гр. Димитровград обслужва населението на община Димитровград;
- ✓ гр. Харманли обслужва населението на община Харманли;

- ✓ гр. Свиленград обслужва населението на община Свиленград;
- ✓ гр. Симеоновград обслужва населението на община Симеоновград;
- ✓ гр. Тополовград обслужва населението на община Тополовград;
- ✓ гр. Ивайловград обслужва населението на община Ивайловград;
- ✓ гр. Любимец обслужва населението на община Любимец;
- ✓ Изнесен екип гр. Маджарово обслужва населението на община Маджарово.

По показателя „население на един лекар“ през 2020 г. в област НСИ отчита 333-ма души на един лекар, като се наблюдава неравномерно разпределение в различните общини:

Хасково	212
Свиленград	316
Харманли	430
Димитровград	452
Тополовград	587
Любимец	820
Минерални бани	1077
Ивайловград	1825
Стамболово	2047
Симеоновград	2974

За сравнение – в Южен централен регион на един лекар се падат 245 души, а на национално ниво – 233-ма. По показателя „население на един лекар“ областите в ЮЦР се подреждат както следва:

Пловдив	193
Пазарджик	279
Смолян	328
Хасково	333
Кърджали	411

По население на един лекар по дентална медицина област Хасково отново е на предпоследно място в ЮЦР:

Пловдив	580
Смолян	828
Пазарджик	1127
Хасково	1183
Кърджали	1237

В Южен централен регион се падат средно по 774 души на лекар по дентална медицина, а за страната – 946-ма.

Детските ясли в област Хасково са общо 25 с капацитет 880 места.

Образование

По данни на НСИ в област Хасково през учебната 2020/21 г. са учили 18 491 ученици в общообразователните училища, а в професионалните училища – 4 522 ученици. В областта има общо 77 училища, от които 67 са общообразователни, 9 – професионални гимназии и 1 спортно училище.

В областта, в общинските профилирани и професионални гимназии, държавните професионални гимназии, паралелките с профилирана подготовка в средните училища, в паралелките с професионална подготовка в обединените училища и в средните училища се подготвят кадри в следните специалности от професии:

- ✓ Приложно програмиране;
- ✓ Машини и системи с Цифрово програмно управление;
- ✓ Електрически машини и апарати;
- ✓ Електрообзавеждане на производството;
- ✓ Автоматизация на непрекъснати производства;
- ✓ Производство и обслужване в заведенията за хранене и развлечения;
- ✓ Автотранспортна техника
- ✓ Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове;
- ✓ Организация на дейностите в места за настаняване;
- ✓ Малък и среден бизнес;
- ✓ Икономическа информатика;
- ✓ Механизация на селското стопанство;
- ✓ Организация на хотелиерството;
- ✓ Металообработващи машини;
- ✓ Производство на кулинарни изделия и напитки;
- ✓ Металорежещи машини;
- ✓ Промислена електроника;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Електрообзавеждане на транспортна техника;
- ✓ Полевъдство;
- ✓ Зеленчукопроизводство;
- ✓ Експлоатация на автомобилния транспорт;
- ✓ Банково дело;
- ✓ Митническа и данъчна администрация;
- ✓ Оперативно счетоводство;
- ✓ Икономическа информатика;
- ✓ Електронна търговия;
- ✓ Рекламна графика;
- ✓ Съдебна администрация;
- ✓ Производство на хляб и хлебни изделия;
- ✓ Производство на сладкарски изделия;
- ✓ Организация на хотелиерството;
- ✓ Кетъринг;
- ✓ Производство на кулинарни изделия и напитки;
- ✓ Недвижими имоти;
- ✓ Системно програмиране;
- ✓ Мебелно производство;
- ✓ Геодезия;
- ✓ Строителство и архитектура;
- ✓ Парково строителство и озеленяване;
- ✓ Горско и ловно стопанство;
- ✓ Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Производство на облекло от текстил;
- ✓ Фризьорство;
- ✓ Приложно програмиране;
- ✓ Машини и съоръжения за заваряване;
- ✓ Електрообзавеждане на производството;

- ✓ Топлотехника - топлинна, климатична, вентилационна и хладилна;
- ✓ Промислена електроника;
- ✓ Компютърна техника и технологии

На територията на област Хасково функционират общо 10 Центъра за професионално обучение. 8 от тях са ситуирани в областния център – гр. Хасково и 2 – в гр. Димитровград.

Предлаганите професии от ЦПО в област Хасково са: Графичен дизайнер; Дизайнер; Данъчен и митнически посредник; Оперативен счетоводител; Сътрудник в малък и среден бизнес; Програμισит; Оператор на компютър; Хлебар – сладкар; Шивач; Строител – монтажник; Помощник в строителството; Фермер; Озеленител; Социален асистент; Хотелиер; Камериер; Готвач; Сервитьор-барман; Екскурзовод; Аниматор в туризма; Заварчик, Електромонтьор, Монтьор на транспортна техника, Монтьор на подемно - транспортна техника, Работник по транспортна техника, Строител, Пътен строител, Помощник пътен строител; Машинен техник, Електротехник, Техник на енергийни съоръжения и инсталации, Лаборант, Работник по керамично производство, Технолог в силикатни производства, Оператор в силикатни производства, Еколог, Охранител, Спасител при бедствия, аварии и катастрофи; Изпълнител на термални процедури, Ресторантьор; Помощник-инструктор по фитнес; Помощник-треньор; Маникюрист-педикюрист; Брокер; Техник в лозаровинарството; Сътрудник социални дейности; Организатор на туристическа агентска дейност; Организатор на спортни прояви и първенства; Фризьор; Козметик; Работник в озеленяването; Икономист; Техник - технолог в хранително - вкусовата промишленост; Строителен техник; Техник-растениевъд, , Администратор в хотелиерството, Продавач – консултант, Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации, Керамик, Организатор Интернет приложения, Помощник – възпитател, Оператор на парни и водогрейни съоръжения; Касиер, Офис – секретар, Машинен монтьор, Работник в хранително - вкусовата промишленост, Оператор в производството на облекло, Работник в производство на облекло, Шлосер, Растениевъд, Техник-животновъд, Лозаровинар, Работник в животновъдството, Монтьор на транспортна техника, Офис – мениджър, машинен оператор, Монтажник на водоснабдителни и канализационни мрежи, Работник в горското стопанство,

Детските градини в област Хасково са общо 36 на брой, с капацитет - 7 162 места за учебната 2020/21 година местата са били заети на близо 92%. В общините Маджарово и Симеоновград е запълнен целия капацитет, в община Любимец има недостиг на места в детската градина. Най-ниска запълняемост през посочения период се наблюдава в община Минерални бани, където децата, посещаващи детска градина са били 116 (при капацитет 159).

В област Хасково има филиали на два университета.

Регионалният център за дистанционно обучение (РЦДО) - Хасково е звено на Университета за национално и световно стопанство.

Филиал Хасково на Тракийския университет – Стара Загора е наследник на Медицински колеж – Хасково.

Студентите, които учат университетските филиали в областта през учебната 2020/21 година са общо 883, в т.ч. 789 бакалавър и 94 магистър. Завършилите висше

образование през 2020 г. в тези институции са общо 252-ма, от които 191 – бакалавър и 61 – магистър.

Социално подпомагане

Наличните социални услуги в област Хасково са разпределени в следните групи – услуги за деца и младежи; услуги за възрастни лица и стари хора; услуги за деца и лица с увреждания. Във всяка от трите групи се има предвид, както специализираните институции, така и услугите предоставяни в общността за съответните рискови групи.

На територията на областта функционират:

- ✓ 3 Дневни центъра за пълнолетни лица с увреждания в гр. Хасково, гр. Димитровград и гр. Свиленград, с общ капацитет 62 места;
- ✓ 1 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания - седмична грижа в гр. Свиленград, с капацитет 15 места
- ✓ 1 Дневен център за стари хора в гр. Хасково, с капацитет 20 места;
- ✓ 2 Центъра за социална рехабилитация и интеграция за пълнолетни лица в гр. Симеоновград и гр. Тополовград, с общ капацитет 85 места;
- ✓ 1 Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост в гр. Димитровград, с капацитет 15 места
- ✓ 1 Кризисен център за лица в гр. Хасково, с капацитет 10 места;
- ✓ 1 Преходно жилище за лица в гр. Свиленград, с капацитет 4 места;
- ✓ 1 Защитено жилище за лица с умствена изостаналост в гр. Димитровград, с капацитет 8 места;
- ✓ 2 Дома за пълнолетни лица с психични разстройства в гр. Свиленград и в с. Радовец (община Тополовград), с общ капацитет 137 места;
- ✓ 1 Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения в гр. Хасково, с капацитет 30 места;
- ✓ 3 Дома за стари хора в гр. Хасково, в гр. Харманли и в гр. Ивайловград, с общ капацитет 220 места.